

ZURb1239 Úvod k tvorbě systematické přehledové statě

Vyučující: prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D. (přednášející),

Mgr. et Mgr. Michal Tkaczyk, Ph.D. (přednášející),

Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D. (přednášející)

Garance: Mgr. et Mgr. Michal Tkaczyk, Ph.D.

Počet kreditů: 2 ECTS

Ukončení: zápočet

Výuka: čtvrtek, 4.3-15.4 (blokově), 12:00-13:40, online (ZOOM)

Anotace

Kurz je věnován problematice tvorby systematických přehledových statí. Představuje posluchačům tento typ odborné studie a seznamuje je s jednotlivými kroky, která jsou pro zpracování systematického přehledu nutná – od formulace oborově relevantní otázky a stanovení cílů přehledu, přes metody vyhledávání relevantní literatury, vyhodnocování poznatků jiných studií a jejich syntézu, až po prezentaci výsledků přehledu formou odborného textu. Kurz klade důraz na rozvíjení praktických dovedností.

Cíl kurzu

Cílem kurzu je seznámit posluchače s problematikou tvorby systematické přehledové statě, postupy a jednotlivými kroky tohoto procesu.

Výstupy z učení

Po absolvování kurzu studenti budou schopni:

- vysvětlit, co je systematická přehledová stať, popsat základní znaky tohoto typu studie a její možné funkce
- formulovat relevantní otázku a cíl vlastní přehledové studie v rámci studovaného oboru
- odůvodnit vlastní metodologická rozhodnutí při tvorbě přehledové studie
- provést systematickou rešerši odborné literatury a vést o ní záznam
- vyhodnotit poznatky získané z odborné literatury, posoudit jejich kvalitu a použít je při odpovídání na otázky ve vlastní přehledové studii
- provést syntézu poznatků získaných ze studií zařazených do přehledu
- prezentovat výsledky přehledové studie formou odborného textu

Podmínky pro získání zápočtu

Kurz je ukončen zápočtem. Podmínky pro získání zápočtů jsou:

- účast v seminářích (je možno absentovat na 1 hodině bez udání důvodu);
- odevzdání a přijetí všech průběžných úkolů
- odevzdání a získání přinejmenším 25 bodů za závěrečný úkol

Výukové metody

Výukové metody v hodině zahrnují přednášky a diskuzi. Samostatná práce studentů zahrnuje systematickou a kritickou četbu odborných textů, vytváření dovedností.

Studijní literatura

Studijní literatura je rozdělena na povinnou a doporučenou. Znalost obsahu povinné literatury je vstupním předpokladem pro účast v hodině a pro zvládnutí zadaných úkolů. Doporučená literatura rozšiřuje základní znalosti. Studijní literaturu poskytne vyučující.

Distanční výuka

Tento semestr výuka bude probíhat distančně – formou synchronní online výuky pomocí aplikace ZOOM. Odkaz pro připojení k online semináři je zveřejněn v interaktivní osnově předmětu. Vyučující si vyhrazuje právo na změnu aplikace v průběhu semestru. I případě distanční výuky platí čl. 9 odst. 6 a 7 Studijního řádu MU.

Průběžné úkoly

Pro přijetí úkolu je třeba získat přinejmenším poloviční počet bodů za každý z pěti průběžných úkolů. Student(ka) má dvě možnosti opravy průběžného úkolu za celý kurz. Opravu je třeba odevzdat vždy do 5 dnů od obdržení hodnocení.

Název úkolu	Zadání úkolu	Max. počet bodů	Termín odevzdání
<i>Strukturované shrnutí 1. a 2.</i>	Student(ka) vyhotoví souvislý odborný text shrnující přehledovou studii v rozsahu cca 200 slov. Shrnutí je třeba strukturovat dle následujících otázek: Co je tématem přehledové studie? Čím autoři odůvodňují potřebnost své studie? Na jakou otázku se snaží odpovědět? Jaké jsou cíle přehledu? Jakým způsobem autoři analyzují poznatky a jak vytvářejí jejich syntézu? Jaké je/jaká jsou hlavní zjištění přehledu? V čem spočívá přínos přehledu pro daný obor? Konkrétní přehledové studie pro vyhotovení úkolu doporučí vyučující.	10	(1.) 09.03 (2.) 16.03
<i>Formulace otázky, cíle přehledu</i>	Student(ka) vypracuje dokument v rozsahu max. 200 slov obsahující a) formulaci oborově relevantní otázky, b) formulaci cílů přehledu, c) odůvodnění přehledu (proč je potřeba?) Pozor! Otázka a cíle stanoveny v tomto úkolu jsou závazné pro následující úkoly.	15	23.03
<i>Vyhledávací výraz, kritéria výběru a flow diagram</i>	Student(ka) vypracuje dokument obsahující a) vyhledávací výraz, b) identifikaci zdrojů, které použije pro vyhledávání relevantní literatury, c) kritéria pro zařazení studií do přehledu, d) <i>flow diagram</i> na vzorku 10 studií zobrazující počty studií vyřazených v jednotlivých krocích kvůli nenaplnění jednotlivých kritérií.	20	30.03
<i>Tabulace zjištění</i>	Student(ka) vypracuje dokument obsahující tabulaci zjištění na základě analýzy 5 studií se zaměřením na přinejmenším 3 sledované proměnné.	10	13.04

Závěrečný úkol

Student(ka) vypracuje ucelený dokument, zahrnující průběžné úkoly 3. až 5., ve kterém zohlednění zpětné vazby a doporučení od vyučujících. Za úkol lze získat maximálně 45 bodů. Existuje možnost jedné opravy závěrečného úkolu. Opravu je třeba odevzdat do 7 dnů od obdržení hodnocení.

Termín odevzdání: 25. dubna 2021.

Rozdělení vyučujících do jednotlivých hodin:

prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D. – 7. týden

Mgr. et Mgr. Michal Tkaczyk, Ph.D. – 1. až 3. a 5. až 6. týden

Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D. – 4. týden

OSNOVA KURZU

1. týden (4. března): Úvodní hodina – seznámení s obsahem kurzu

Informace k organizaci kurzu a podmínkám ukončení

2. týden (11. března): Systematická přehledová stat' – základní vymezení

- přehledové studie
- typy a funkce přehledových studií
- systematický přehled
- úvodní představení protokolu PRISMA

Povinná literatura:

Kapitoly “The literature review: its role within research” a “Systematic approaches to the literature” (str. 1–35, výběr) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Doporučená literatura:

Kapitoly “Why do we need systematic reviews?” (str. 1–27, výběr) a “Systematic reviews: Urban: myths and fairy tales” (str. 265–276) In PETTICREW, M., ROBERTS, H. (2006). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Malden, MA ; Oxford: Blackwell Pub.

MAREŠ, J. (2013). Přehledové studie: jejich typologie, funkce a způsob vytváření. *Pedagogické orientace*, 23(4), 427–457.

3. týden (18. března): Plánování přehledu a definování jeho záběru

- definování záběru přehledu
- formulace otázky a stanovení cílů přehledu

Povinná literatura:

Kapitola „Defining the scope“ (str. 53–70) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Sekce “Defining the question: break the question down” (2.7) a Tabulka “What sort of questions can systematic reviews answer?” (2.2) In PETTICREW, M., ROBERTS, H. (2006). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Malden, MA ; Oxford: Blackwell Pub.

4. týden (25. března): Vyhledávání a identifikace relevantní literatury

- formulace vyhledávacího výrazu
- volba relevantních odborných zdrojů a typů studií
- formulace kritérií pro zařazení studií do přehledu
- strategie vyhledávání, postup filtrování výsledků vyhledávání
- *flow diagram*

Povinná literatura:

Kapitola “Searching for information” (str. 26–45) In JESSON, J., MATHESON, L., & LACEY, M. (2011). Doing your literature review: traditional and systematic techniques. Los Angeles: Sage.

Doporučená literatura:

Kapitola “Searching the literature (str. 70–96) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Kapitola “How to find the studies: The literature search” (str. 79–124) In PETTICREW, M., ROBERTS, H. (2006). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Malden, MA ; Oxford: Blackwell Pub.

5. týden (1. dubna): Těžení a vyhodnocování získaných poznatků

- těžení a analýza poznatků
- vyhodnocování kvality zařazených studií, dostupné nástroje a postupy
- kritéria pro posuzování kvality

Povinná literatura:

Výběr z kapitoly “Assessing the evidence base““ (str. 104–118) a výběr z kapitoly “Synthesising included studies” (str. 128–132) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Doporučená literatura:

Výběr z kapitoly “The systematic review“ (str. 116–123) In JESSON, J., MATHESON, L., & LACEY, M. (2011). Doing your literature review: traditional and systematic techniques. Los Angeles: Sage.

6. týden (8. dubna): Postupy syntézy výsledků v systematické přehledové studii

- narativní syntéza
- tabulace
- statistická syntéza
- ostatní postupy syntézy

Povinná literatura:

Výběr z kapitoly “Synthesising included studies” (str. 125–128, 133–169) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). Systematic approaches to a successful literature review. Los Angeles: Sage.

Doporučená literatura:

Kapitola “Synthesizing the evidence” (str. 164–214) In PETTICREW, M., ROBERTS, H. (2006). Systematic reviews in the social sciences: A practical guide. Malden, MA ; Oxford: Blackwell Pub.

7. týden (15. dubna): Přehledová stat' jako odborný text

- protokol PRISMA (podrobněji)
- doporučená struktura
- ostatní formální žánrové náležitosti systematické přehledové statě

Povinná literatura:

LIBERATI A., ALTMAN, D. G., TETZLAFF, J., MULROW, C., GØTZSCHE, P.C. et al. (2009). The PRISMA Statement for Reporting Systematic Reviews and Meta-Analyses of Studies That Evaluate Health Care Interventions: Explanation and Elaboration. *PLoS Med* 6(7): e1000100.

Doporučená literatura:

Kapitola „Writing up and presenting data“ (str. 197–221) In BOOTH, A., PAPAIOANNOU, D., SUTTON, A. (2016). *Systematic approaches to a successful literature review*. Los Angeles: Sage.